

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

Novemberip 21-iat 2025

Inatsisartut Suleriaasianni § 37 imm. 1 naapertorlugu Naalakkersuisunut apeqquq imaattoq matumuuna saqqummiuppara.

1. Angerlarsimaffimmi tarnikkut timikkullu persuttaasarneq pinaveersimatinniarlugu, Naalakkersuisut tigussaasunik sunik pilersaaruteqarpat?
2. Angutit arnallu persuttagaasimasut illoqarfimmut allamut nuuttariaqarnatik qimarnuimmiinnissamik ikiorserneqarnissaannut Naalakkersuisut tigussaasunik sunik pilersaaruteqarpat?
3. Inissiap persuttaasumit pigineqarluniluunniit attartorneqarnerani persuttagaasut inissaqarnissaat qulakkeerniarlugu Naalakkersuisut tigussaasunik sunik pilersaaruteqarpat?
4. Digitalikkut persuttaasarneq pinaveersimatinniarlugu Naalakkersuisut tigussaasunik sunik pilersaaruteqarpat?
5. Persuttaasarneq akiorniarlugu periusissiap maanna atuuttup killiffia sumiippa? Suliniutissat tamarmik aallartinneqareerpat?
6. Tarnikkut persuttaasarnerup 1. januar 2024-mi pinerluutinngortinneqarnerata kingorna tamanna eqqartuussaanernik kinguneqarpa? Pinerluttaalisitsinermut inatsimmi aalajangersakkat nutaat atorneqarnerata nalilersornissaanut pilersaaruteqartoqarpa?

(Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Rosing, Inuit Ataqatigiit)

Tunngavilersuut:

2023-2024-mi nalunaarusiami nutaami Kalaallit Nunaanni arnat pingajorarterutaasa missaat inooqatiminik persuttarneqartartoq takutinneqarpoq. Tamatuma qanigisani persuttaattarnerup inuiaqatigiinni eqqugaasunut meeqqanullu annertuumik kinguneqaateqarluni siammasissumik ajornartorsiutaanera takutippaa. Tarnikkut persuttarneqartarneq ulloq 1. Januar 2024 aallarnerfigalugu pinerluttaalisitsisarnermik inatsimmi pinerluutinngortinneqarpoq, piviusumili eqqartuussivitsigut malersuineq ajornakusoorsinnaavoq, unioqqutitsinerimmi amerlasuut aalajangersakkatigut allatigut (soorlu qunusaarinertigut, unioqqutitsisumik pinngitsaaliinikkut imaluunniit akornusersuinertigut) unnerluutigineqartarmata, uppersaarsaatissallu amerlasuutigut naammattarnatik.

Kalaallit Nunaat nunaavoq angisooq amerlasuunillu illoqarfeeraqarlunilu nunaqarfeeraqartoq, tassanilu siunnersuinerit, eqqartuussivinni ikiuinerit isumaginninnikkullu neqeroorutit killeqarsinnaasarput, politiillu killilimmik najuussinnaasarlutik. Inoqarfeeqqanilu pinerliivigineqartunut aporfeqartoqartarpoq: nalunaarutiginnittut inooqataanikkut kinguneqaatinik misigisinnaapput, suliffimminnik annaasaqarlutik, illersorneqarnissarlunniit anguniarlugu nuuttariaqassagunik meeqqanillunniit attaveqaatinillu avissaartinneqarlutik. Qeqertarsuarmi nuna tamakkerlugu qimarnuik neqeroorutaavoq pingaarutilik, ungasissutsilli amerlasuunut – ingammik suliffeqartunut, ilinniagaqartunut namminerluunniit illoqarfigisami meeraqartunut atorneqarsinnaanera ajornarsisivippaa.

Meeqqat angerlarsimaffimmi persuttaaffiusumi peroriartortut illersorneqarnissaminut toqqissisimanartumillu peroriartornissaminut pisinnaatitaaffeqarput. Pinaveersaartitsineq angerlarsimaffinnilu persuttaasarnermik passussineq taamaammat meeqqat meeqqanik eqqugaasullu isumannaatsuunerannik qitiutitsisariaqarpoq. Taamattaq ILO-p isumaqatigiissutaata nr. 169-p eqqartuussiveqarnikkut isumaginninnikkullu sullissinernik aaqqissuussaat isorliunerusuni nunaqarfinnilu atorneqarsinnaanerannik Naalakkersuisut qulakkeerinissaannik pisussaattipai, taamaalilluni innuttaasut sumiikkaluartullunniit isumannaatsuuneramik, illersugaanermik ikorfartorneqarnermullu periarfissaqaqqullugit.

Ukiuni kingulliunerusuni digitalikkut persuttaaneq inuiaqatigiinni angisuuni mikisunilu annertusiartortumik ajornartorsiutaavoq. Digitalikkut persuttaanermi ilaatigut inooqatigisap oqarasuaataanik inuinnaallunniit naapeqatigiittarfianni, akuerineqarnani assinik ingerlatitseqqinnernik, qunusaarinernik akornusersuinermillu, aningaaserivinnut isertaatinik paasissutissanik pissarsinikkut nakkutilliinikkut GPS-lu atorlugit alaatsinaannernik imaqarpoq. Illoqarfinni minnerusuni nunaqarfinnilu digitalikkut persuttaaneq immikkut sakkortusinnaavoq, digitalikkummi innarliinerit ungasianit ingerlanneqarsinnaapput, naak avissaareeraluarluni.

Digitalikkut persuttaaneq ingammik inuusuttunik, arnanik inunnillu qajannartunik attaveqaatilinnik eqquisinnaavoq, aammali angutit eqqugaasarput. FN-p immikkut nalunaaruteqartartuata arlaleriarluni digitalikkut persuttaaneq inuit pisinnaatitaaffiini unammillernertut tikkuarpaa, tamatuma inuttut inuunermik pisinnaatitaaffimmik, inuttut isumannaatsuuneramik naqisimaneqarnanilu oqarsinnaanermik innarliinera pissutigalugu. Taamaammat angerlarsimaffimmi persuttaasarnermik pinaveersaartitsinermi aamma digitalikkut nakkutilliisarnert ilanngunneqarnissaat pingaaruteqarpoq, taakkumi timikkut persuttaanermut aallaqqaataasinnaammata, eqqugaasunillu ikiorneqarnissamik ujartuineramik imaluunniit persuttaasumit qimatsinissamik ajornarnerulersitsisinnaallutik.

Taamaammat Naalakkersuisut pinaveersaartitsinermik, piffimmi neqeroorutininik (tassani illoqarfimmut allamut nuunngikkaluarluni qimarnuinniissinnaanermut periarfissat ilanngullugit), ineqarnermik inigisamik isumannaarinninnernik, digitalikkut persuttaanermut suliniutinut, periusissiornerit killiffiinik kiisalu tarnikkut persuttaanermik pinerluutinnngortitsinermi misilittakkanik nalilersuinerinillu paasissutissanik sukumiisunik qinnuigineqarput.